

Arva, "inel de legătură cu agrarienii interbelici". Consecvent stilului său de lucru, H.H. Stahl oferă de fiecare dată informațiile esențiale pe care se sprijină evaluările critice. Remarcăm, în acest context, reflecțiile incitante ale autorului în care se pun față în față teze marxiste și zeletiniene (pp. 225-230) sau aserțiuni aparținând lui Zeletin și lui Gherea (pp. 230-234).

Spațiul unei recenzii nu permite detalieri ale tuturor aspectelor cercetate în volum. Sperăm că aceste rânduri vor motiva cititorii să descopere singuri ideile și informațiile relevante cu privire la istoria disciplinei, ca parte a culturii naționale.

Bibliografie

Stahl, Henri H. (1983). *Eseuri critic*. București: Editura Minerva.

Maria Larionescu

Mireille Rădoi

Serviciile de informații și decizia politică, București, Editura Tritonic, 2003.

Lucrarea scrisă de Mireille Rădoi poate fi citită din două perspective ce ajung, până la urmă, să fie complementare. Prima perspectivă ne relevă că lucrarea este una tehnică, de metodologie aculegerii, prelucrării, analizei și transiterii de informații destinate unui anume scop. Am putea spune că este și una de management al informațiilor, iar prin aceasta ne-am apropiat de cunoscutul și de acum clasicul „management al impresiilor” pentru care pleda Erving Goffman, fie de atât de contemporanul „management al cunoașterii” care este propus cu insistență organizațiilor specifice economiei cunoașterii. Mai departe, suntem tentați să asociem conținutul lucrării sale cu analizele consacrate relațiilor dintre informație și decizie, cu atât mai mult cu cât se fac referiri la „metode de analiză și luare a deciziei” (pp. 153-169). Toate acestea vor să

spună că lucrarea scrisă de M. Rădoi este pe cât de documentată și aprofundată, pe atât de corelată cu analize și tehnici desfășurate în arii disciplinare diverse. Să subliniem că această contextualizare este posibilă mai ales când e vorba de culegerea, prelucrarea și analiza informației.

Lucrarea poate fi citită și dintr-o altfel de perspectivă, iar primele ei pagini ne-o indică în mod clar. Este vorba de securitate și siguranță națională și, mai ales, de modul în care informațiile culese, cum se zice, „cu mijloace specifice”, pot contribui la întărirea sau conservarea securității naționale. De data aceasta, accentul este pus pe *scopul* sau destinația informațiilor de un anume gen, astfel că autoarea se referă la managementul acelor informații care sunt relevante pentru securitatea națională. Dar nu se oprește doar la culegerea, procesarea și analiza informațiilor, ci insistă și asupra modului de operare cu acestea. De unde referințele făcute la decizia politică.

Primul tip de lectură pe care l-am invocat pune accentul pe partea tehnică a lucrării, care-i dominantă. Al doilea tip se asociază cu o valorizare care-i când tacită, când explicită. Oricum aceste tipuri nu sunt deloc despărțite. Tehnicile prezentate servesc scopurile admise într-un mod analitic, ceea ce probcăză o reală maturitate intelectuală și un ethos pe care numai valorile democratice cele mai alese l-a modelat. Pe această bază se poate spune că miza valorică realmente semnificativă a lucrării publicate de Mireille Rădoi rezidă în demitizarea unei lumi pe care cultura noastră socială mai veche sau mai nouă a pus-o sub semnul celor mai fanteziste mituri sau al celor mai crude realități. „Dosarele” istoriilor personale sau instituționale asociate cu vechea „securitate” ne alimentează fanțezia și ne tulbură realitatea de astăzi. Au devenit chiar prezente mai mult sau mai puțin mitizate, când nu sunt reale, în cotidianitatea noastră postdecembristă.

Într-o lume anormală, trăirea în miturile asociate cu teama, misterul, groaza, disprețul

sau doar curiozitatea de a ști ce a fost cu „securitatea” și „dosarele” ei provoacă destule conflicte și angoase. Într-o lume normală, voalurile care acoperă informații și lumea de „dincolo”, din spatele ușilor închise, ar trebui înlăturate sau transparentizate. Avem cartea care ne invită acum în laboratoarele informațiilor și ne prezintă uneltele activate și principiile aplicate. Sigur că ni se vorbește și de secretul unor informații. Ni se spune chiar că „secretul este fața nobilă a opacității” (p. 84), rămânându-ne nouă să decidem cât de nobilă poate fi orice opacitate sau ce valori pot conferi noblețe opacității.

De altfel, Mireille Rădoi nu se referă doar la informații și la serviciile care le culeg și le procesează, ci și la controlul democratic al serviciilor, respectiv la decizia politică asociată cu sau bazată pe informațiile culese. Paginile consacrate modurilor de utilizare de către politicieni a informațiilor oferite de servicii includ referințe și analize dintre cele mai interesante, fiind scrise cu un ton când amar, când ironic, când neutru-analitic. Aici sunt invocate trei culturi: cea a politicienilor, a oamenilor de rând și cultura serviciilor de informații, fiecare cu propriile dominante. Când se întâlnesc și când se despart aceste culturi? Ce tipuri de informații așteaptă politicienii și ce fac cu ele? Dar noi, cei din lumea profană, ne așteptăm la astfel de informații?

M. Rădoi răspunde la aceste întrebări. Pe parcursul lecturii cărții sale simți totuși tensiunea dintre dorința de a transparentiza cât mai mult tehnica informativă și setul de valori care i-au configurat un ethos al deschiderii spre transparentă și eficiență, deși se referă la un univers în care, cum spunea, „secretul este fața nobilă a opacității”. Din această tensiune dintre transparentă și opacitate, tehnică și scop/valori rezultă un volum care este tehnic întrucât vrea să demitizeze un univers al secretelor mai mari sau mai mici. În cea mai mare parte reușește în această tentativă de a demitiza prin

insistența asupra tehnicilor. Nu-i însă mai puțin adevărat că pe măsură ce sporește rafinarea tehnicilor induce și un spor al curiozității de a ști ce scopuri vor servi informațiile produse cu tehnici tot mai sofisticate. Demitizarea tehnicii și creșterea gradului de tehnicitate sporesc șansele reintrării în mitul secretelor și opacității.

M. Rădoi ne oferă cu o mână ceea ce ne-a luat cu cealaltă, ne solicită rațiune analitică și ne stimulează fantazarea mitică, ne scindează între tehnică și valoare. Totuși, toate acestea nu sunt efecte intenționate ale scrierii sale, ci mai degrabă efectele colaterale ale unei teme care pune în relație două din cele mai puternice forțe ale oricărei societăți: serviciile de informații și politicienii cu competențele lor decizionale.

Competentă și subtilă, discretă și sensibilă, Mireille Rădoi se afirmă prin acest volum ca una din cele mai reductabile reprezentante a noii generații de cercetători în domeniul politicilor publice, în general, și în cel al securității și siguranței naționale, în special.

Lazăr Vlăsceanu

Luc Boltanski și Eve Chiapello

Le nouvelle esprit du capitalisme, Paris, Ed. Gallimard, 1999, 843 p.

Nu mai poți sa te ocupi astăzi de capitalism fără să răspunzi la întrebarea: *cum e posibil un capitalism mereu triumfător peste cadavrul unei critici mereu devastatoare?* Cartea de față dezvoltă un răspuns cu adevărat major.

Acesta face parte din câmpul viziunilor conflictualiste, fiind construit pe dualitatea antinomică dintre capitalism și critică, capabilă să explice avatarurile spiritului capitalist. Timpul scurt curs de la apariția cărții nu a lăsat răgaz pentru cristalizarea unor interpretări standardizate, care să consacre univoc contribuțiile și locul cărții. Va trebui să formulăm o evaluare proprie. Și vom remarca